JE LI KVALITETA ODNOSA S OCEM JEDNAKO VAŽNA ZA EMOCIONALNI RAZVOJ DJETETA KAO I ODNOS S MAJKOM?

Rajna Klaj

(rklaj@student.uniri.hr)

Studentski pregledni rad

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci (FFRI)

Rad nastao u sklopu kolegija: Psihologija djetinjstva i adolescencije

(2. godina prijediplomskog studija)

Nositelj kolegija/mentor: prof. dr. sc. Tamara Martinac-Dorčić

Suradnik na kolegiju: mag. psych. Petra Šarić

Studeni, 2025.

Sažetak

Cilj je ovog preglednog rada ispitati postoje li razlike u važnosti odnosa s majkom i ocem za socioemocionalni razvoj djeteta. Pitanje o značajnosti efekta kvalitete odnosa djeteta i majke te djeteta i oca na djetetov socioemocionalni razvoj i dalje je često raspravljano u svakodnevnom životu. Socioemocionalni razvoj djeteta zbog povijesnog je aspekta najčešće bio asociran s majčinim utjecajem, no napretkom znanosti, ulozi oca u ovoj je domeni također dana velika važnost. Djeca samohranih roditelja, neovisno o tome je li roditelj majka ili otac, pokazuju u prosjeku više internaliziranih problema poput anksioznosti i depresije. Također, neovisno o spolu, djeca za koju su roditelji bili emocionalno odsutni pokazuju veću imaju emocionalnu nestabilnost od druge djece. S druge strane, djeca istospolnih roditelja ne razlikuju se značajno u socioemocionalnom razvoju od druge djece što pokazuje da drukčiji spol roditelja nužno ne određuje kvalitetu emocionalnog razvoja djeteta. Isto tako, vrlo je važno prakticiranje roditeljstva sagledavati u specifičnom kulturalnom aspektu jer se, između ostalog ono bitno razlikuje ovisno o navedenom kontekstu. Zaključno, dostupni nalazi upućuju na to da kvaliteta odnosa, a ne spol roditelja, ima ključnu ulogu u socioemocionalnom razvoju djeteta, ali je pri zauzimanju stava važno uzeti u obzir i kulturalni kontekst.

Ključne riječi: socioemocionalni razvoj, roditeljstvo, odnosi s roditeljima, uloga majke, uloga oca

CC BY

Uvod

Emocionalni i socijalni razvoj djece tijekom ranog djetinjstva smatraju se jednim od najvažnijih temelja za daljnji razvoj u srednjem djetinjstvu, adolescenciji, ali i kasnije (Denham, 2005, prema Halle i Darling-Churchill, 2016). Socioemocionalni razvoj može se definirati kao sposobnost djeteta da u kontekstu obitelji i okoline razvija sigurne i bliske odnose s vršnjacima i odraslima te da doživljava, regulira i izražava emocije na kulturno prikladne načine (Yates i sur., 2008). Iako se socioemocionalni razvoj može iskazati pomoću više vještina, Halle i Darling-Churchill (2016) meta analizom izdvojile su četiri uobičajene poddomene putem kojih se spomenuti razvoj istražuje: socijalna kompetencija, emocionalna kompetencija, problemi u ponašanju i samoregulacija. Usvajanje bazične razine kompetencije u navedenima poddomenama pruža ključne temelje za cjeloživotnu dobrobit i uspjeh u kasnijim fazama razvoja (Denham i sur., 2003, prema Zheng i sur., 2025). Shodno tomu, pronađena je značajna korelacija između socioemocionalnog funkcioniranja u djetinjstvu i ishoda u obrazovanju, zapošljavanju, kriminalnim aktivnostima, zlouporabi supstanca i mentalnom zdravlju (Halle i Darling-Churchill, 2016).

Prema sistematskoj obiteljskoj teoriji, prikladan ili neprikladan razvoj djeteta najbolje se može razumjeti razmatranjem funkcije obiteljskih odnosa (Cox i Paley, 2003). Među obiteljskim odnosima jedni od najvažnijih su oni koje dijete stvori s majkom i ocem jer kao skrbnici, majka i otac djetetu pružaju poštovanje, vrijednost, emocije, stavove, smjer i vodstvo. Dakle, odnos roditelja i djeteta igra ključnu ulogu u stvaranju emocionalne okoline u kojoj dijete započinje svoj rast i razvoj (APA, 2009, prema Chen, 2021). No, mnoga rana istraživanja prvenstveno su se usmjeravala na majčinske utjecaje na oblikovanje socioemocionalnog razvoja (Atkinson i sur., 2000). Takav pristup ne iznenađuje previše s obzirom na to da je, tradicionalno i povijesno gledano, otac bio financijski uzdržavatelj, a majka bila ona koja se brinula o djeci i kućanstvu. Ipak, u posljednjih nekoliko desetljeća očekivanja vezana uz rodne, a samim tim i roditeljske uloge, uvelike su se promijenila i stoga utjecala na otkrića jedinstvenih i bitnih doprinosa očeva u socioemocionalnom razvoju djece (Zheng i sur., 2025). Da je kvalitetan odnos s ocem jednako važan za emocionalni razvoj djeteta kao i odnos s majkom, često je raspravljana teza s obzirom na kulturalni, emocionalni, biološki, ali i tradicionalni kontekst. U ovom će radu biti prikazani nalazi o socioemocinalnom razvoju djeteta s obzirom na razne čimbenike roditeljstva te će se temeljem njih raspravit argumenti za i protiv teze da je kvaliteta odnosa s ocem jednako važna kao i odnos s majkom.

Samohrani roditelji

Većina provedenih istraživanja sugerira da djeca iz kućanstava s jednim roditeljem prijavljuju više simptoma anksioznosti, depresije i usamljenosti, kao i niže samopoštovanje u odnosu na djecu iz obitelji s oba roditelja (Breivik i Olweus, 2006; Garnefski i Diekstra, 1997). Pojam „samohrani roditelj" odnosi se na majku ili oca koji skrbi za jedno dijete ili više njih bez fizičke pomoći i podrške drugog biološkog roditelja u kući (Hanson i sur., 1995, prema Maurya i Parasar,

2015). Neki od najčešćih razloga mogu biti rastava, smrt drugog roditelja ili neplanirana trudnoća. Statistički podatci pokazuju da je u svijetu više samohranih majki nego samohranih očeva te čine veliku većinu od čak 84.3 % (Chavda i Nisarga, 2023). Nadalje, biti samohrani roditelj predstavlja niz izazova koji mogu utjecati na socioemocionalni razvoj djeteta. Nepogodna financijska situacija, zbog nižih prihoda samo jednog roditelja, vrlo često može ograničavati kvalitetno obrazovanje ili polazak na izvannastavne aktivnosti djeteta koje doprinose razvoju socijalnih i emocionalnih vještina djeteta (Simoncini i Caltabiono, 2012). Također, zbog vremenskih ograničenja uzrokovanih poslovnim obvezama, količina vremena koju roditelj može posvetiti djetetu i sudjelovati u emocionalnim interakcijama jest smanjena (Sivakumar i Choudhary, 2024).

Herrmann i suradnici (2017) u svojem su istraživanju dobili rezultate koji ukazuju na to da djeca u dobi od dvije do 12 godina koja žive s jednim roditeljem pokazuju više emocionalnih problema u odnosu na njihove vršnjake koji žive s dva roditelja. Također, Maurya i Parasar (2015) su u rezultatima svojeg istraživanja dobili značajnu razliku u ponašajnim i emocionalnim problemima kod djece samohranih roditelja i djece s oba roditelja, pri čemu djeca samohranih roditelja više doživljavaju tugu, sniženo samopoštovanje te probleme u odnosima s vršnjacima. Takvi ishodi mogli bi biti posljedica nedostatka utjecaja oba roditelja (Jackson i sur., 2010). Istraživanja provedena na adolescentima pokazuju iste rezultate. Primjerice, rezultati rada Akbara i suradnika (2024) u skladu su s hipotezom da samohrano roditeljstvo utječe na emocionalnu zrelost, samopoštovanje, usamljenost i agresivnost kod adolescenata. Iako su svi adolescenti pokazali značajno niže samopoštovanje, oni koji žive sa samohranim majkama pokazali su nešto veću usamljenost nego adolescenti koji žive sa samohranim očevima. Također, adolescenti koji žive sa samohranim ocem pokazali su nižu emocionalnu zrelost (Akbar i sur., 2024). Nadalje, Langton i Berger (2011) dolaze do zaključka da kod adolescenata iz samohranih obitelji postoji tendencija generalno lošijih ishoda od onih iz obitelji s dva roditelja. Isto tako, adolescenti koji žive s ocem, ali ne i s majkom, imaju slične ishode kao i oni koji žive sa samohranom biološkom majkom.

Emocionalno odsutni roditelji

Emocionalno odsutni roditelji, primjerice majka ili otac koji primjerice pokazuju simptome depresije, povezani su s budućim negativnim ishodima kod socioemocionalnog razvoja djece. Dakle, djeca depresivnih majki ili očeva u prosjeku pokazuju više indikatora emocionalne nestabilnosti nego djeca emocionalno prisutnih roditelja (Pietikäinen i sur., 2019; Ramchandani i sur., 2008). Psihološka odsutnost konceptualno se može definirati kao fizička prisutnost člana obitelji, dok se isti ponaša odsutno na razini psiholoških i emocionalnih procesa (Bocknek i sur., 2012). Roditelji imaju ključnu ulogu u pomaganju djeci da prepoznaju, reguliraju i prikladno izražavaju emocije (Thompson, 2011, prema Priel i sur., 2019). Dosljedno ponašanje majke koje je prilagođeno dobi i sposobnostima ima važnu ulogu u razvoju regulatornih vještina djece, a te vještine uključuju prepoznavanje emocija, samokontrolu, društveno sudjelovanje, prilagodbu ponašanju i izvršne funkcije.

S druge strane, majke s velikim depresivnim poremećajem svojoj djeci ne uspijevaju pružiti dobi i sposobnostima prilagođen odgoj. Majke s depresijom povučenije su i manje responzivne na potrebe djece, pokazuju ograničen raspon afektivnog izražavanja, stvaraju napetu atmosferu, izražavaju više negativnih emocija, imaju poteškoća s pokazivanjem fizičke bliskosti i nepredvidivo mijenjaju emocije (Feldman i sur., 2009, prema Priel i sur., 2019). Takav nedosljedan stil roditeljstva narušava temelje koji podržavaju razvijanje socioemocionalnih kompetencija kod djece (Feldman, 2015, prema Priel i sur., 2019). Brojna istraživanja podupiru takve nalaze. Van Der Waerden i suradnici (2015) u nalazima svojeg istraživanja otkrili su da su djeca, čije su majke imale depresivne simptome, imala najviše razine emocionalnih i bihevioralnih poteškoća u dobi od pet godina, specifično, problema s ponašanjem i vršnjacima, simptoma hiperaktivnosti te nisku razinu prosocijalnog ponašanja. Ahun i suradnici (2017) došli su do istih istraživačkih rezultata u kojima se pokazalo da djeca depresivnih majki pokazuju simptome anksioznosti i depresije viših od uobičajenih. Prema Morales i suradnicima (2023), koji su prikazali rezultate 19 istraživanja, pokazalo se da su gotovo sva spomenuta istraživanja pokazala značajan efekt depresivnosti majke na eksternalizirana ponašanja poput agresivnosti i antisocijalnog ponašanja djeteta.

Tek se relativno nedavno počelo istraživati i utjecaj mentalnog zdravlja očeva na razvoj socioemocionalnih kompetencija djece (Underwood i Waldie, 2017). No, dosadašnja provedena istraživanja s očevima koji pokazuju znakove depresije pokazuju iste efekte na socioemocionalni razvoj djece kao i istraživanja s depresivnim majkama (Ramchandani i sur., 2008; Weitzman i sur., 2011). Sweeney i MacBeth (2016) u svom su radu pregledali 21 istraživanje koja su ispitivala efekt očeve depresije na emocionalne i ponašajne probleme kod djece te otkrili da očeva depresija također ima negativan učinak na razvoj djeteta. Dakle, iz ovih rezultata može se vidjeti kako je dovoljno da je samo jedan od roditelja emocionalno nedostupan da dijete ima značajnije šanse imati emocionalne i ponašajne probleme.

Djeca istospolnih roditelja

Provedena istraživanja pokazuju kako djeca istospolnih roditelja uglavnom ostvaruju jednake rezultate u području socijalne, emocionalne prilagodbe te ponašajnih ishoda kao i djeca heteroseksualnih roditelja, pri čemu su i pronađene razlike najčešće male i statistički neznačajne (Fedewa i sur., 2014; Patterson, 2016). Dakle, drukčiji spol roditelja nužno ne određuje kvalitetu emocionalnog razvoja koliko ga određuje kvaliteta odnosa i podrška koju dijete dobiva od roditelja (Suárez i sur., 2022). Istraživanja koja proučavaju djecu homoseksualnih roditelja relativno su nova i počinju se pojavljivati od kasnih 70-ih godina prošlog stoljeća. Ona su započela kada je stigmatizacija LGBTQ+ zajednice bila uobičajena i kada se pretpostavljalo da će se djeca moći normalno emocionalno i kognitivno razviti samo ako odrastaju u obiteljima s majkom i ocem (Berkowitz, 2009). U skladu s navedenim, višestruka istraživanja u društvenim znanostima provedena su u zadnjih nekoliko desetljeća i rezultati istih ostaju prilično dosljedni. Odnosno, djeca koju odgajaju homoseksualni roditelji jednako se dobro socioemocionalno razvijaju kao i djeca koju odgajaju

heteroseksualni roditelji (Fedewa i sur., 2014).

U najranijoj meta analizi provedenoj na temu utjecaja homoseksualnih i heteroseksualnih roditelja na djecu, prikupljeni rezultati pokazuju da nema značajne razlike u emocionalnoj prilagodbi i psihološkoj dobrobiti djece predškolske i adolescentne dobi homoseksualnih i heteroseksualnih roditelja (Allen i Burrell, 1997). Skoro desetljeće nakon, Crowl i suradnici (2008) u svojoj meta analizi na istu temu dolaze do rezultata koji su dosljedni prethodnoj analizi. U svom radu analizirali su ukupno 19 istraživanja koja su se bavila različitim ishodima za djecu, no glavni nalazi ukazali su na to da da nema značajne razlike u većini ishoda, uključujući i socioemocionalni razvoj. Štoviše, značajna razlika opažena je samo u ishodu kvalitete odnosa roditelja i djeteta pri čemu su djeca homoseksualnih roditelja imala bolji rezultat od djece heteroseksualnih roditelja. U posljednjoj provedenoj meta analizi, Suárez i suradnici (2022) analizirali su 32 istraživanja koja su se, kao i prošla meta analiza, bavila različitim ishodima djece koju odgajaju heteroseksualni i homoseksualni roditelji. Za većinu istraživanih domena, uključujući i socioemocionalni razvoj, nije pronađena značajna razlika, ali ista je pronađena samo kod domene kvaliteta odnosa između roditelja i djeteta pri čemu se odnos pokazao kvalitetniji kod obitelji s homoseksualnim roditeljima. Dakle, iz ovih vremenski odvojenih meta analiza vidljivo je kako spol roditelja nije značajan indikator kvalitete socioemocionalnog razvoja djeteta koliko je to zdrav i ispunjavajući odnos roditelja i djeteta.

Kulturalne razlike u odgajanju

Roditeljstvo te uloga majke i oca bitno se razlikuju od kulture do kulture. Vrlo je važno razumjeti razlike među roditeljima u specifičnim kulturalnim kontekstima jer različita društva i kulture mogu značajno utjecati na to kako roditelji prakticiraju svoje roditeljsko ponašanje, kako djeca percipiraju to ponašanje i kako određena roditeljska ponašanja utječu na djecu (Dou i sur., 2020). Matrilinearna društva karakterizira činjenica da se nasljeđivanje materijalnih dobara i obiteljsko porijeklo prati preko majčine strane obitelji, a ne preko očeve kao što je tradicionalno i povijesno bilo uobičajeno u većini zapadnih kultura. Takav sustav obično pruža ženama istaknutiju društvenu ulogu u kojoj su nerijetko viđene i kao važnije od muškaraca. Ono što je također specifično za ovakva društva jest to da djeca pripadaju majčinskim domaćinstvima. Odnosno, majka je roditelj koji većinu vremena provodi s djetetom, dok očevi žive u domaćinstvu svoje majke i brinu o djeci svoje sestre (Xiao i sur., 2022).

Jedan od primjera takvih društava jest Mosuo u Kini koje broji 40.000 članova (Wang i Endo, 2025). Brak u ovom društvu službeno ne postoji, već se veza muškarca i žene održava tako da se sastaju samo noću. Dakle, oni ne dijele zajedničko kućanstvo i muškarci zapravo ni ne moraju imati kontakta sa svojom biološkom djecom jer ih nisu dužni odgajati. Djeca Musuo društva odrastaju u majčinskim domaćinstvima u kojima ih većinom odgajaju njihove bake, tete, ujaci i mame (Zhong, 2011). Iz prethodno navedene činjenice može se vidjeti kako briga o djeci nije samo majčina odgovornost, već odgov-

ornost niza ljudi koji žive s djecom. Majke su većinom odgovorne za svakodnevnu brigu, prenošenje kulturalnih i obiteljskih vrijednosti te učenje djece o različitim vještinama i navikama. Tete se u odgoju djece ne pokazuju toliko stroge kao majke i više su zadužene za emocionalni odgoj djece. Baka ima središnju ulogu u odgoju još male djece te im isto tako prenosi moralne vrijednosti. Ujakova uloga je tu da pridonosi ekonomskoj stabilnosti obitelji i da disciplinira djecu kada je to potrebno. Višestruki uzori i odgajatelji djeci pružaju više kvalitetnih odnosa iz kojih mogu dobiti više perspektiva i sigurnih oslonaca. Iz prethodno navedenih rečenica vidljivo je kako se djeci Musao društva moralne i obiteljske vrijednosti vrlo rano usađuju te da pomoću njih razvijaju socijalni i emocionalni aspekt svoga ponašanja. To se ponašanje očituje u čestim obavljanjima kućanskih poslova koja pridonose obiteljskoj zajednici, ali i kasnijim pomaganjem i nadziranjem mlađih braća i sestara (Wang i Endo, 2024).

Zaključak

Socioemocionalni razvoj aspekt je djetetovog odrastanja koji je u najvećoj mjeri pod utjecajem djetetovih najbližih skrbnika, najčešće majke i oca. Odnos koji dijete postupno gradi sa svojim roditeljima, a samim time i kvaliteta odnosa, također je jedan od važnih prediktora ishoda socioemocionalnog razvoja. Iako su se majke tradicionalno oduvijek asocirale s emocionalnom i socijalnom domenom djetetova razvoja, u zadnjih nekoliko desetljeća društvene znanosti su ulogu oca u istim domenama znatno više istaknule i dale joj na važnosti. U ovom preglednom radu spomenute su neke od činjenica koje idu u prilog tezi da je kvaliteta odnosa s ocem jednako važna za emocionalni razvoj kao i odnos s majkom te neke od činjenica koje idu protiv navedene teze. Na temelju iznesenih nalaza može se zaključiti da kvaliteta odnosa sa skrbnikom predstavlja važniji čimbenik socioemocionalnog razvoja djeteta od spola roditelja. Naravno, pri zauzimanju stava važno je uzeti u obzir i kulturalni kontekst budući da istraživanja u matrilineranim društvima ukazuju da majka i njezina obitelj, bez uključivanja oca, mogu osigurati kvalitetan socioemocionalni razvoj djeteta.

Literatura

Ahun, M. N., Consoli, A., Pingault, J., Falissard, B., Battaglia, M., Boivin, M., Tremblay, R. E. i Côté, S. M. (2017). Maternal depression symptoms and internalising problems in the offspring: The role of maternal and family factors. *European Child & Adolescent Psychiatry, 27*(7), 921–932. https://doi.org/10.1007/s00787-017-1096-6

Akbar, K., Ilahi, J., Khanzada, S., Talib, S., Khan, H. S., Roobi, A. i Sher, K. (2024). Effect of single parenting on emotional maturity, perceived loneliness and aggression in adolescents. *Migration letters*, *21*(14), 1407–1421. https://doi.org/10.59670/ml.v21is14.12082

Allen, M. i Burrell, N. (1997). Comparing the impact of homosexual and heterosexual parents on children. *Journal of Homosexuality, 32*(2), 19–35. https://doi.org/10.1300/j082v32n02_02

Atkinson, L., Paglia A., Coolbear J., Niccols A., Parker K. C. H. i Guer S. (2000). Attachment security A meta-analysis of maternal mental health correlates. *Clinical Psychology Review*, *20*(8), 1019–1040. https://doi.org/10.1016/s0272-7358(99)00023-9

Berkowitz, D. (2009). Theorizing Lesbian and gay Parenting: Past, Present, and Future Scholarship. *Journal of Family Theory & Review*, *1*(3), 117–132. https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2009.00017.x

Bocknek, E. L., Brophy-Herb, H. E., Fitzgerald, H., Burns-Jager, K. i Carolan, M. T. (2012). Maternal psychological absence and toddlers' social-emotional development: Interpretations from the perspective of boundary ambiguity theory. *Family Process*, *51*(4), 527–541. https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2012.01411.x

Breivik, K. i Olweus, D. (2006). Adolescent's adjustment in four Post-Divorce family structures. *Journal of Divorce & Remarriage*, *44*(3–4), 99–124. https://doi.org/10.1300/j087v44n03_07

Chavda, K. i Nisarga, V. (2023). Single parenting: Impact on child's development. *Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health*, *19*(1), 14–20. https://doi.org/10.1177/09731342231179017

Chen, P. (2021). Inner child of the past: long-term protective role of childhood relationships with mothers and fathers and maternal support for mental health in middle and late adulthood. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, *57*(7), 1399–1416. https://doi.org/10.1007/s00127-021-02200-y

Cox, M. J. i Paley, B. (2003). Understanding families as systems. *Current Directions in Psychological Science*, *12*(5), 193-196. https://doi.org/10.1111/1467-8721.01259

Crowl, A., Ahn, S. i Baker, J. (2008). A meta-analysis of developmental outcomes for

children of same-sex and heterosexual parents. *Journal of GLBT Family Studies, 4*(3), 385–407. https://doi.org/10.1080/15504280802177615

Dou, D., Shek, D. T. L. i Kwok, K. H. R. (2020). Perceived paternal and maternal parenting attributes among Chinese adolescents: A meta-analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(23), 8741. https://doi.org/10.3390/ijerph17238741

Fedewa, A. L., Black, W. W. i Ahn, S. (2014). Children and adolescents with same-gender parents: A meta-analytic approach in assessing outcomes. *Journal of GLBT Family Studies, 11*(1), 1–34. https://doi.org/10.1080/1550428x.2013.869486

Garnefski, N. i Diekstra, R. F. (1997). Adolescents from one parent, stepparent and intact families: emotional problems and suicide attempts. *Journal of Adolescence*, *20*(2), 201–208. https://doi.org/10.1006/jado.1996.0077

Halle, T. G. i Darling-Churchill, K. E. (2016). Review of measures of social and emotional development. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *45*, 8–18. https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.02.003

Herrmann, J., Vogel, M., Pietzner, D., Kroll, E., Wagner, O., Schwarz, S., Müller, E., Kiess, W., Richter, M. i Poulain, T. (2017). Factors associated with the emotional health of children: High family income as a protective factor. *European Child & Adolescent Psychiatry, 27*(3), 319–328. https://doi.org/10.1007/s00787-017-1049-0

Jackson, A. P., Preston, K. S. J. i Franke, T. M. (2010). Single parenting and child behavior problems in kindergarten. *Race and Social Problems, 2*(1), 50–58. https://doi.org/10.1007/s12552-010-9026-y

Langton, C. E. i Berger, L. M. (2011). Family structure and adolescent physical health, behavior, and emotional well-being. *Social Service Review, 85*(3), 323–357. https://doi.org/10.1086/661922

Maurya, A. K. i Parasar, A. (2015). The effect of single parent and both parents family on emotional and behavioral problems. *Indian Journal of Health and Wellbeing, 6*(12), 1235–1237.

Morales, M. F., Girard, L., Raouna, A. i MacBeth, A. (2023). The association of different presentations of maternal depression with children's socio-emotional development: A systematic review. *PLOS Global Public Health, 3*(2), e0001649. https://doi.org/10.1371/journal.pgph.0001649

Patterson, C. J. (2016). Parents' sexual orientation and children's development. *Child Development Perspectives*, *11*(1), 45–49. https://doi.org/10.1111/cdep.12207

Pietikäinen, J. T., Kiviruusu, O., Kylliäinen, A., Pölkki, P., Saarenpää-Heikkilä, O., Paunio, T. i Paavonen, E. J. (2019). Maternal and paternal depressive symptoms and children's emotional problems at the age of 2 and 5 years: A longitudinal study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 61*(2), 195–204. https://doi.org/10.1111/jcpp.13126

Priel, A., Zeev-Wolf, M., Djalovski, A. i Feldman, R. (2019). Maternal depression impairs child emotion understanding and executive functions: The role of dysregulated maternal care across the first decade of life. *Emotion, 20*(6), 1042–1058. https://doi.org/10.1037/emo0000614

Ramchandani, P. G., Stein, A., O'Connor, T. G., Heron, J., Murray, L. i Evans, J. (2008). Depression in men in the postnatal period and later child psychopathology: A population cohort study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 47*(4), 390–398. https://doi.org/10.1097/chi.0b013e31816429c2

Simoncini, K. i Caltabiono, N. (2012). Young school-aged children's behaviour and their participation in extracurricular activities. *Australasian Journal of Early Childhood*, *37*(3), 35–42. https://doi.org/10.1177/183693911203700306

Sivakumar, S. i Choudhary, V. L. (2024). Single parenting and emotional development of primary school students. *International Journal of Innovations & Research Analysis, 4*(3), 153–160. https://doi.org/10.62823/ijira/4.3(i).6898

Suárez, M. I., Stackhouse, E. W., Keese, J. i Thompson, C. G. (2022). A meta-analysis examining the relationship between parents' sexual orientation and children's developmental outcomes. *Journal of Family Studies, 29*(4), 1584–1605. https://doi.org/10.1080/13229400.2022.2060121

Sweeney, S. i MacBeth, A. (2016). The effects of paternal depression on child and adolescent outcomes: A systematic review. *Journal of Affective Disorders, 205*, 44–59. https://doi.org/10.1016/j.jad.2016.05.073

Underwood, L. i Waldie, K. (2017). The effect of paternal depression on depressive symptoms in adolescent offspring. *The Lancet Psychiatry, 4*(12), 889–890. https://doi.org/10.1016/s2215-0366(17)30432-7

Van Der Waerden, J., Galéra, C., Larroque, B., Saurel-Cubizolles, M., Sutter-Dallay, A. i Melchior, M. (2015). Maternal depression trajectories and children's behavior at age 5 years. *The Journal of Pediatrics, 166*(6), 1440–1448. https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2015.03.002

Wang, J. i Endo, T. (2024). How others matter in children's socialization: The

Huotang-centered allomothering system among the matrilineal Mosuo. *Journal of Child and Family Studies, 33*(9), 2717–2733. https://doi.org/10.1007/s10826-024-02866-3

Wang, J. i Endo, T. (2025). Cyclical processing of maternal lineage and parent–child dynamics: The dual family relationship system in the matrilineal Mosuo society. *Current Psychology.* https://doi.org/10.1007/s12144-025-07294-0

Weitzman, M., Rosenthal, D. G. i Liu, Y. (2011). Paternal depressive symptoms and child behavioral or emotional problems in the United States. *Pediatrics, 128*(6), 1126–1134. https://doi.org/10.1542/peds.2010-3034

Xiao, E., Jin, J., Hong, Z. i Zhang, J. (2022). The relationship between children and their maternal uncles: a unique parenting mode in Mosuo culture. *Frontiers in Psychology*, *13*, 873137. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.87313

Yates, T., Ostrosky, M. M., Cheatham, G. A., Fettig, A., Shaffer, L. i Santos, R. M. (2008). *Research synthesis on screening and assessing social-emotional competence.*

Zheng, Q., Cai, L., Huang, P., Huang, W. i Ni, Y. (2025). Father's involvement is critical in social-emotional development in early childhood: A meta-analysis. *Early Childhood Research Quarterly, 74*, 26–34. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2025.08.001

Zhong, Y. (2011). *Parental roles and children's socialization in Mosuo's matrilineal family.* San Diego State University.

Abstract

This review aims to examine whether the importance of relationships with mothers and fathers differs in relation to children's socio-emotional development. The significance of the effect of the quality of the child-mother and child-father relationship on the child's socio-emotional development is still a topic of current interest. Due to historical aspects, a child's socio-emotional development has most often been associated with the mother's influence, but with scientific breakthrough, the father's role in this specific domain has also been given great importance. Children of single parents, regardless of whether the parent is the mother or the father, show more internalized problems such as anxiety and depression on average. Also, emotionally absent parents, regardless of gender, have a negative effect on their children in such a way that these children show greater emotional instability than other children. On the other hand, children of same-sex parents do not differ significantly in socio-emotional development from other children, which shows that the different gender of the parents does not necessarily determine the quality of the child's emotional development. It is also very important to contemplate the practice of parenting in a specific cultural aspect since they differ significantly depending on the aforesaid context. In conclusion, the available findings suggest that the quality of the parent–child relationship, rather than the gender of the parent, plays a key role in children's socio-emotional development. However, it is important to take cultural context into account when forming any conclusions on this issue.

Keywords: socioemotional development, parenting, relationships with parents, role of the mother, role of the father